Eduskunta, Talousvaliokunta 12.3.2026

VNS 11/2025 vp

Fingridin lausunto Valtioneuvoston selonteosta 11/2025: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Fingrid kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston selonteosta 11/2025: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma. Fingridin lausunto koskee pääasiassa suunnitelman sähköä, sähköistymistä ja siirtoverkkoja koskevia asioita.

Selonteko tunnistaa oikein, että sähköistyminen on keskeinen päästövähennyskeino ja että sen edellytyksiä ovat kohtuuhintaisen ja päästöttömän sähköntuotannon toimitusvarma saatavuus sekä riittävä sähköverkkoinfrastruktuuri. On tärkeää, että ilmastopolitiikka on riittävän kunnianhimoista ja ohjaa siten yhteiskunnan päästövähennystoimia. Kantaverkon kehitys on sähköistymisen edellytys ja sitä on tärkeää arvioida korkeiden kasvuskenaarioiden pohjalta, jotta suunnitellut ratkaisut eivät muodostu yhteiskunnallisesti merkittävien investointien pullonkaulaksi.

Fingrid yhtyy johtopäätöksiin sähköä ja infrastruktuuria koskevissa teemoissa. Fingridin tavoitteena on puhdas, varma ja Euroopan kilpailukykyisin sähköjärjestelmä, ja sen mahdollistavaa infrastruktuuria rakennetaan nyt. Fingridin 5,2 miljardin euron suuruinen investointisuunnitelma merkitsee valmistautumista teollisuuden, liikenteen ja lämmityksen sähköistämiseen, uusiin sähköintensiivisiin teollisiin investointeihin sekä näiden edellyttämiin sähkön tuotanto- ja varastoinvestointeihin. Tämän kasvun mahdollistamiseksi sähkönkulutus voi lähes kaksinkertaistua seuraavan 10 vuoden aikana. Tuotannon ja kulutuksen kasvaessa myös sähkön hinnan tulisi säilyä kilpailukykyisenä.

Suomen sähköjärjestelmän puhtaus ja varmuus ovat valttikorttimme kilpailukyvyn rakentamisessa ja sähköistymisen valjastamisessa koko maan vaurauden kasvuun. Sähköenergian tukkuhinta oli Suomessa Euroopan edullisin vuonna 2025. Kantaverkkoon pääsee myös eurooppalaisittain nopeasti liittymään, joskin alueellisesti saattaa joutua odottamaan verkkovahvistuksia. Tämä kilpailukyky ja mielenkiinto näkyy, sillä Fingrid sai teollisuuskohteiden alustavia liityntäkyselyitä 37 GW edestä vuonna 2025, mikä on huomattava määrä esimerkiksi verrattuna Suomen sähköjärjestelmän noin 15 GW kulutusennätykseen.

Fingrid varautuu verkon suunnittelussaan siihen, että Suomi säilyy kilpailukykyisenä kohteena sähköintensiivisille investoinneille. Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman skenaarioista Markkinat edellä (BIZ) -skenaario on energiajärjestelmän kehitykseltään korkein ja myös lähimpänä Fingridin verkon suunnitteluskenaariota seuraavalle 10 vuodelle. Fingrid valmistautuu kehittämään kantaverkkoa selkeästi muita LTS-skenaarioita suurempaan kasvuun, jotta kantaverkko ei muodostuisi kehitykselle pullonkaulaksi. Pidemmällä aikavälillä on myös arvokasta tarkastella vaihtoehtoisia kehityskulkuja, kuten LTS-skenaarioissa ja Fingridin sähköjärjestelmävisiossa vuodelle 2040 on tehty.

Sähkön tuotannon ja kulutuksen sijainnilla on ratkaiseva vaikutus siirtotarpeisiin, investointikustannuksiin ja koko sähköjärjestelmän tehokkuuteen. Kantaverkko on paikoin ruuhkautunut, vaikka sitä rakennetaan enemmän kuin koskaan aikaisemmin, ja tilanteen ratkaiseminen vaatii sekä verkkovahvistuksia että verkon tehokkaampaa hyödyntämistä. Tilanne voi pahentua, jos korjaaviin toimenpiteisiin ei ryhdytä pian, mikä puolestaan voi

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

vaarantaa myös pidemmän aikavälin suunnitelmia. Mikäli kantaverkkokapasiteettia ei jaeta jatkossa yhteiskunnan kokonaisedun huomioivalla tavalla, voivat nopean luvituksen hankkeet saada liitynnän ennen yhteiskunnallisesti merkittävämpiä, mutta luvitukseltaan pidempikestoisia hankkeita. Tämä koskee erityisesti tilanteita, joissa sijaintiriippumattomat kohteet, kuten sähkövarastot, varaavat liityntäkapasiteettia sijaintiriippuvilta kohteilta, kuten kaupunkien lämmitysratkaisuilta tai laajoilta teollisilta investoinneilta. Tästä syystä tarvitaan selkeät säännöt, jotka mahdollistavat liittyjien sijainnin ohjaamisen paremmin.

Verkkojen ruuhkatilanteet raukeavat vasta kun on saatu rakennettua tarpeeksi verkkoa, missä haasteena on pitkät rakentamisen aikajänteet, noin 7–8 vuotta kantaverkkoprojekteille. Tänä aikana lainsäädäntö ja sen tulkinta ehtivät muuttua, mitkä luovat riskejä hankkeen ripeälle etenemiselle. Lupaprosesseihin, etenkin lunastuslupaan, menevä aika on kasvanut, ja sitä tulisi määrätietoisesti lyhentää, jotta verkkoinvestointeja saadaan nopeutettua.

On myös ensiarvoisen tärkeää, että kansalaisten ja yritysten luottamus puhdasta siirtymää kohtaan säilytetään. Sähköriippuvaisessa yhteiskunnassa luottamus rakentuu sille, että sähköä on saatavilla kaikissa tilanteissa. Vaikka sähkön riittävyys näyttää lyhyellä aikavälillä hyvältä, pitkän aikavälin riittävyyttä turvaavat toimet on tehtävä ajoissa, koska sähköjärjestelmä kasvaa ja tuotantorakenne muuttuu. Erityisesti kylminä ja tuulettomina jaksoina sähkön riittävyys voi vaarantua, eikä esimerkiksi pelkästään sähkövarastoilla ratkaista pitkiä sähköpulatilanteita. Siksi Suomi tarvitsee nopean, kustannustehokkaan ja kohdennetun tukimekanismin, joka tukee sähkön riittävyyttä sekä pitkä- että lyhytkestoisissa sähköpulatilanteissa. Samalla on tärkeää minimoida vaikutukset markkinoiden toimintaan.

Sähkön toimitusvarmuuden varmistaminen edellyttää myös varautumista erilaisiin häiriöihin ja kriiseihin sekä tämän valmiuden jatkuvaa kehittämistä. Varautumisen merkitys korostuu entisestään sähköriippuvaisessa yhteiskunnassa, jossa energiamurros, teknologinen kehitys ja muuttunut turvallisuusympäristö lisäävät tarvetta vahvistaa sähköjärjestelmän toimintakykyä kaikissa olosuhteissa. Toimiva ja silmukoitu kantaverkko, keskeisten verkkokomponenttien ennakoiva varastointi sekä tiivis yhteistyö viranomaisten ja muun energiasektorin kanssa ovat keskeisiä edellytyksiä sille, että sähkönsaanti voidaan turvata kaikissa tilanteissa. Samalla on tärkeää, että sääntely ja taloudellinen valvonta tunnistavat nykyistä paremmin varautumiseen liittyvät investointi- ja operatiiviset kustannukset, jotta yhteiskunnan kriisinsietokyvyn kannalta välttämättömät toimenpiteet voidaan toteuttaa oikea-aikaisesti.

Suomen kilpailukyvyn avain on ilmastotavoitteista ja niitä tukevista mekanismeista (kuten EU ETS) kiinni pitäminen niin kansallisesti kuin EU-tasolla. Sähköistyminen on keskeinen päästövähennyskeino ja että sen edellytyksiä ovat kohtuuhintaisen ja päästöttömän sähköntuotannon toimitusvarma saatavuus sekä riittävä sähköverkkoinfrastruktuuri.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Oyj
Kantaverkkopalvelut

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Jussi Jyrinsalo
Johtaja, Kantaverkkopalvelut

Jakelu Eduskunta, Talousvaliokunta

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi